

VII OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
**INTERDYSCYPLINARNE
UJĘCIE SEKSUALNOŚCI**

ABSTRAKTY

Redakcja:
Paulina Szymczyk, Izabela Mołdoch-Mendoń

Lublin, 28 października 2022 r.

**VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”**

Abstrakty

VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”

Abstrakty

Redakcja:
Paulina Szymczyk
Izabela Mołdoch-Mendoń

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2022

VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”
28 października 2022 r.

Abstrakty

Redakcja:

Paulina Szymczyk

Izabela Mołdoch-Mendoń

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-67194-79-2

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Iwona Janicka, prof. UŁ**, Zakład Psychologii Społecznej i Badań nad Rodziną, Instytut Psychologii, Wydział Nauk o Wychowaniu, Uniwersytet Łódzki
- **dr hab. Aleksandra Szymków-Sudziarska, prof. SWPS**, Zakład Psychologii Społecznej, Wydział Psychologii w Sopocie, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
- **dr hab. Paweł Tański, prof. UMK**, Katedra Historii Literatury Polskiej i Tradycji Kulturowej, Instytut Literaturoznawstwa, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- **dr Marzena Adamiak**, Zespół Badań nad Filozofią Hermeneutyczną, Poststrukturalizmem i Myślą Feministyczną, Instytut Filozofii i Socjologii, Polska Akademia Nauk
- **dr Dorota Chimicz**, Katedra Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej, Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr Joanna Dec-Pietrowska**, Katedra Humanizacji Medycyny i Seksuologii, Instytut Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Zielonogórski
- **dr Magdalena Grabowska**, Wydział Psychologii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- **dr Beata Zięba-Kołodziej**, Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych, Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Iwona Domina
- Joanna Jędrzejewska
- Kinga Kalbarczyk
- Joanna Kozłowska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Paulina Pomajda
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Ewolucyjne uwarunkowania różnic w psychologii seksualności kobiet i mężczyzn	11
Satysfakcja seksualna a zaangażowanie partnerów w bliskich związkach emocjonalnych	12
Seks, song i rock and roll.....	13

Wystąpienia Uczestników

Leczenie zaburzeń erekcji – historia i współczesność	17
Leczenie zaburzeń seksualnych u kobiet za pomocą hormonów płciowych	19
Prawo na przyjemność. O społecznych i kulturowych ograniczeniach apetytów kobiet	21
Problemy seksualne związane z menopauzą	22
Seksualność u osób chorujących na stwardnienie rozsiane	23
Selektywne inhibitory zwrotnego wychwyty serotoniny (SSRI) a zaburzenia seksualności.....	25
Indeks Autorów	27

Wystąpienia Gości Honorowych

Ewolucyjne uwarunkowania różnic w psychologii seksualności kobiet i mężczyzn

dr hab. Aleksandra Szymków-Sudziarska, prof. SWPS, Zakład Psychologii Społecznej, Wydział Psychologii w Sopocie, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

Problemy adaptacyjne, jakim musieli sprostać nasi przodkowie, doprowadziły do wykształcenia adaptacji – specyficznych mechanizmów fizjologicznych i psychologicznych. Każdy współczesny człowiek odczuwa więc wstręt na widok zepsutego jedzenia, boi się dużych wysokości, czy też odczuwa smutek, gdy nie zyskuje akceptacji swojej grupy społecznej. Jednak nie wszystkie problemy adaptacyjne były takie same dla kobiet i dla mężczyzn. Odmienna u obu płci biologia reprodukcyjna, doprowadziła do ukształtowania odmiennych mechanizmów psychologicznych, będących odpowiedzią na specyficzne dla płci problemy. Podczas wykładu prześledzimy, w jaki sposób odmienna biologia kobiet i mężczyzn stała się podstawą zróżnicowania w zakresie psychologii seksualności, pochylimy się nad charakterystyką specyficznych mechanizmów psychologicznych u kobiet i mężczyzn i zastanowimy się, w jaki sposób ta wiedza może pomóc nam w rozwiązywaniu konfliktów między płciami.

Satysfakcja seksualna a zaangażowanie partnerów w bliskich związkach emocjonalnych

dr hab. Iwona Janicka, prof. UŁ, Zakład Psychologii Społecznej i Badań nad Rodziną, Instytut Psychologii, Wydział Nauk o Wychowaniu, Uniwersytet Łódzki

Bliskie relacje emocjonalne uznaje się za szczególnie ważne w życiu każdego człowieka niezależnie od płci, wieku i orientacji seksualnej. Istotnym wymiarem bliskości partnerów jest seks. Nie zawsze jest on czynnikiem scalającym związek. Dlatego ważne jest uwzględnianie również pozaseksualnej zależności partnerów. Najnowsze badania wskazują na rolę zaangażowania w relację. Łączy ono emocjonalną więź z partnerem, pragnienie pozostawania w związku oraz zobowiązania ograniczające rozstanie.

Celem badań była ocena znaczenia satysfakcji seksualnej dla zaangażowania w bliski związek emocjonalny. Oprócz zmiennych psychologicznych analizy obejmowały także płeć, orientację seksualną oraz formalne predyktory stabilności związku – jego staż i liczbę wcześniejszych kohabitacji. Uczestnikami badań były osoby o orientacji homoseksualnej (N = 230) i heteroseksualnej (N = 300). Do badań wykorzystano: ankietę socjodemograficzną, Kwestionariusz Satysfakcji Seksualnej Nomejko i Dolińskiej-Zygmunt oraz Kwestionariusz Zaangażowania Interpersonalnego Janickiej i Szymczaka.

Wyniki badań dowiodły, że długotrwały charakter związku oraz mało wcześniejszych kohabitacji lub ich brak mogą stanowić o satysfakcji seksualnej i zaangażowaniu w relację. Sukcesywna kohabitacja, ze zmianą partnerów, nie sprzyja stabilności związku. Ostatecznie okazało się, że najkorzystniej rokują związki lesbijskie, w porównaniu do związków gejów i heteroseksualnych. W czasie wykładu omówione zostaną potencjalne procesy leżące u podstaw tych ustaleń.

Seks, song i rock and roll

dr hab. Paweł Tański, prof. UMK, Katedra Historii Literatury Polskiej i Tradycji Kulturowej, Instytut Literaturoznawstwa, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

W latach 50. XX wieku wielkim problemem Ameryki były różnice rasowe i klasowe, dał się widzieć wyraźny podział na elitarną kulturę wielkomiejską i przeważające rejony małomiasteczkowej oraz wiejskiej prowincji. „Białe” country i „czarne” blues były przejawami kultury niskiej, geopoetyka wczesnego rock and rolla była utożsamiana w stanach tak zwanego Mid-South (nieformalnego regionu USA), który od zawsze łączyły wspólne interesy gospodarcze, ale i zacofana agrarna struktura społeczna – w dolinie rzeki Missisipi (The Delta). Teren ten zajmuje zachodnią część stanu Tennessee, północne Missisipi, południowe Missouri, zachodnie Kentucky, całe Arkansas i północno-zachodnią Alabamę. Wówczas to stacje radiowe dzieliły się na „białe” i „czarne”. W połowie lat 50. XX wieku rodził się rock’n’roll i związana z nim subkultura. A to oznaczało, że biała młodzież może śpiewać czarne piosenki. Ich tematyka była często nie do przyjęcia dla pokolenia rodziców – duża część repertuaru R&B przepracowywała eufemizmy seksu. Jak choćby w utworze „Shake, Rattle and Roll”, który wylansował Big Joe Turner (wykonawca czarny), a spopularyzował Bill Haley (wykonawca biały). Little Richard stał się uosobieniem nieskrępowanej seksualnej energii, podobnie jak sławny Król Rock And Rolla – Elvis Presley.

Wystąpienie dotyczyć będzie problematyki seksualności w wybranych utworach z zakresu muzyki popularnej – zarówno w języku angielskim, jak i polskim.

Wystąpienia Uczestników

Leczenie zaburzeń erekcji – historia i współczesność

Anna Kaczmarska, *ania.kaczmarska@student.uj.edu.pl*, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Lekarski, Kierunek Lekarski, Katedra Historii Medycyny, Koło Naukowe Humanistyki Medycznej

Dawid Pajor, *dawid.pajor@student.uj.edu.pl*, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Lekarski, Kierunek Lekarski, Katedra Historii Medycyny, Studenckie Koło Naukowe Humanistyki Medycznej

Zaburzenia erekcji znane są ludzkości od wieków. Już starożytne kultury świata tj. Egipt, Fenicja czy Babilonia zauważyły istnienie tego problemu. W kodeksie Hammurabiego istniał zapis prawny pozwalający małżonce na legalne odseparowanie się od męża w przypadku niezdolności do odbycia przez niego stosunku seksualnego. Na przestrzeni dziejów wdrażano wiele „metod leczniczych”, mających na celu pomoc mężczyznom, zmagających się z zaburzeniami wzdru. Od obrzędów sakralnych, czarów, interpretacji marzeń sennych, przez stosowanie afrodyzjaków wytwarzanych z produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, aż po metody treningowe. Pierwszy przełom w leczeniu zaburzeń erekcji pojawił się w roku 1973, kiedy to pacjentom zaczęto chirurgicznie wszczepiać protezy prącia. Z kolei w roku 1982, wraz z poznaniem fizjologii wzdru i patofizjologii jego zaburzeń, na rynek zostały wprowadzone pierwsze leki naczynioaktywne. W roku 1998, Robert F. Furchgott, Louis J. Ignarro i Ferid Murad otrzymali nagrodę Nobla za odkrycia związane z tlenkiem azotu, jako regulatorem w układzie krążenia. Umożliwiło to wyjaśnienie sposobu działania sildenafilu i popularyzację leku o nazwie Viagra.

Przyczyn zaburzeń wzdru upatruje się m.in. w zaburzeniach hormonalnych, zmianach naczyniowych, chorobach gruczołu krokowego, zażywaniu niektórych leków, chorobach przewlekłych, urazach oraz w czynnikach psychogennych.

Obecne standardy leczenia opierają się na na interwencjach chirurgicznych, farmakologicznych oraz psychoterapeutycznych, odpowiednio dopasowanych do podłoża problemu u danego pacjenta.

Praca ma na celu przedstawienie historii leczenia zaburzeń erekcji oraz odkryć, które wpłynęły na zwiększenie ilości obecnie dostępnych metod pomocy pacjentom, a co za tym idzie zwiększenie ich komfortu życia.

Leczenie zaburzeń seksualnych u kobiet za pomocą hormonów płciowych

Joanna Przeniosło, joanna.przenioslo@student.uj.edu.pl, *Studenckie Koło Naukowe Humanistyki Medycznej, Wydział Lekarski, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, www.cm-uj.krakow.pl*

Wiktoria Zamachowska, w.zamachowska@gmail.com, *Studenckie Koło Naukowe Humanistyki Medycznej, Wydział Lekarski, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, www.cm-uj.krakow.pl*

Dawid Pajor, dawid.pajor@student.uj.edu.pl, *Studenckie Koło Naukowe Humanistyki Medycznej, Wydział Lekarski, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum www.cm-uj.krakow.pl*

Leczenie hormonalne zaburzeń seksualnych jest jedną z najczęściej stosowanych metod farmakologicznego leczenia u kobiet. Zwykle w postaci hormonalnej terapii zastępczej ogólnej, miejscowej i skojarzonej. Wzrost zainteresowania takim leczeniem wynika z dłuższego i bardziej komfortowego życia współczesnych kobiet i zmiany stereotypowego postrzegania menopauzy jako początku starości. Miedzy innymi zmiany dotyczą seksualności, a kobiety zamiast powolnego wygasania oczekują satysfakcjonującego wolnego od obawy przed zajściem w ciążę seksu. Dlatego wskazania do stosowania HTZ nie ogniskują się już wyłącznie na uderzeniach gorąca, ale przede wszystkim na zdrowiu seksualnym i poczuciu atrakcyjności. Inna niezwykle częsta metodą leczenia lub wspomaganie terapii seksuologicznej u kobiet w okresie rozrodczym jest antykoncepcja hormonalna, która nie tylko eliminuje strach przed niechcianą ciążą, zwiększa atrakcyjność pacjentki poprzez skrócenie i wyregulowanie miesiączek, ale odpowiedni dobrana może znacząco wpływać na poprawę libido. Jednocześnie zahamowanie owulacji wywołane antykoncepcją hormonalną, eliminując okołoowulacyjny wyrzut testosteronu może mieć negatywny wpływ na libido u pacjentek stosujących tę formę zabezpieczenia przed niechcianą ciążą.

Substytucyjne leczenie hormonami płciowymi stosujemy również u kobiet z zaburzeniami różnicowania płci, w przedwczesnym wygasaniu czynności

jajników, w uszkodzeniach jatrogennych lub po usunięciu przydatków. W takich przypadkach stosuje się zarówno leczenie ogólne jak i miejscowe.

Specyficzne leczenie hormonalne stosowane jest także u transkobiet w procesie tranzycji, najpierw w postaci antyandrogenów, potem po usunięciu gonad pod postacią terapii zastępczej.

Celem pracy było przedstawienie najpopularniejszych współcześnie metod leczenia zaburzeń seksualnych u kobiet za pomocą hormonów płciowych, oczekiwanych efektów terapii, ewentualnych skutków ubocznych i najnowszych metod alternatywnych jak depochwowe i podśluzówkowe podanie kwasu hialuronowego, osocza bogatopłytkowego, czy rewitalizacji stref intymnych laserem.

Prawo na przyjemność. O społecznych i kulturowych ograniczeniach apetytów kobiet

Yuliia Andriichuk, yuland@amu.edu.pl, Instytut Antropologii i Etnologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <http://etnologia.amu.edu.pl>

Chociaż istnieje długotrwały związek kulturowy pomiędzy jedzeniem a kobiecością, aspekt przyjemności płynącej z jedzenia nigdy nie był w nim pierwszoplanowy. Uwarunkowane płciowo koncepcje dotyczące jedzenia skupiały się głównie na pracy opiekuńczej, karmieniu i oddaniu, dystansując się od aspektów przyjemnościowych. Zaangażowanie w przyjemność płynącą z jedzenia niejednokrotnie jest przeciwstawiane uwarunkowanym płciowo ideałom opieki poprzez karmienie. Co więcej, kobiecy apetyt na jedzenie był (i nadal jest) ograniczany również poprzez powielanie rygorystycznych kryteriów wyglądu kobiecego ciała. W rezultacie apetyt kobiet został odseparowany od fizjologicznego głodu i towarzyszących mu zasad, zyskując tym symboliczny charakter. Zatem «folgowanie» przyjemnościom o charakterze gastronomicznym trafiło do szarej strefy, gdzie umieszczone zostały kobiece pragnienia w zakresie seksualności i cielesności.

Struktury powstrzymujące kobiety przed podążaniem za zadowoleniem, dotyczą nie tylko społecznie akceptowalnych zachowań żywieniowych, lecz także ograniczenia sprawczości seksualnej kobiet. Narracja wokół apetytu na żywność i «apetytu seksualnego» kobiet skupia się na negatywnych scenariuszach, według których priorytetyzacja zadowolenia z jedzenia prowadzi co najmniej do narażenia zdrowia i życia seksualnego jednostki. Wobec tego zainteresowanie kobiet własną seksualnością wiąże się z ryzykiem i szkodliwością, które mogą doprowadzić do chorób, przedwczesnej śmierci.

Celem niniejszej prezentacji było przedstawienie emancypacyjnego potencjału przyjemności (*pleasure-focused approach*), która kwestionuje hegemonię kobiecości, definiowanej jako samopoświęcenie trosce i odpowiedzialności za innych.

Problemy seksualne związane z menopauzą

Anna Kaczmarska, *ania.kaczmarska@student.uj.edu.pl*, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum Katedra Historii Medycyny Koło Humanistyki Medycznej

Dawid Pajor, *dawid.pajor@student.uj.edu.pl*, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum Katedra Historii Medycyny Koło Humanistyki Medycznej

Zmiany hormonalne, psychiczne, anatomiczne i fizjologiczne, które zachodzą podczas okresu menopauzy wpływają na seksualność. Poza czynnikami biologicznymi ważną rolę w funkcjonowaniu seksualnym kobiet biorą udział czynniki psychospołeczne.

Obniżenie aktywności jajników oraz spadek poziomu estrogenów i testosteronu w tym czasie skutkuje zmianami nie tylko w wyglądzie ciała kobiety jak również zmianami w jej życiu seksualnym. Deficyt steroidowych hormonów płciowych może prowadzić do problemów z osiągnięciem orgazmu oraz wpływa niekorzystnie na błonę śluzową pochwy, co skutkuje bólem podczas stosunku płciowego. Niski poziom estrogenów wiąże się również ze spadkiem pożądania seksualnego oraz zmniejszeniem aktywności seksualnej. Wraz z wiekiem zwiększa się również częstość wypadania narządów płciowych miednicy (pelvic organ prolapse, POP) co wiąże się z problemami takimi jak dyspareunia oraz przewlekłym bólem miednicy, prowadzącymi do zaburzeń seksualnych. Zespół osłabionego pożądania seksualnego (*hypoactive sexual desire disorder*, HSDD) oraz zanik sromu i pochwy są kolejnymi istotnymi problemami, na które narażone są kobiety w okresie klimakterium. Inną potencjalną przyczynę zaburzeń seksualnych u kobiet w okresie menopauzy mogą stanowić leki takie jak inhibitory zwrotnego wychwyty serotoniny, neuroleptyki oraz leki sercowo-naczyniowe, co związane jest ze spadkiem metabolizmu u osób starszych i tym samym nasileniem toksyczności tych leków.

Obecne metody leczenia problemów seksualnych u kobiet w okresie menopauzy obejmują terapie psychoseksualne, terapie hormonalne z użyciem estrogeny, testosteronu oraz inne leki nie-hormonalne w fazie badań takie jak Lorexys oraz Flibanserin. W pracy przedstawiono patofizjologię problemów seksualnych związanych z menopauzą oraz metody leczenia dysfunkcji seksualnych pojawiających się w tym okresie.

Seksualność u osób chorujących na stwardnienie rozsiane

Barbara Lewicka, *barbara.e.lewicka@gmail.com*, Wydział Nauk Medycznych w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny, *www.sum.edu.pl*

Edyta Matusik, *ematusik@wp.pl*, Katedra i Klinika Rehabilitacji, Wydział Nauk o Zdrowiu w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny, *www.sum.edu.pl*

Stwardnienie rozsiane (SR) to przewlekła, postępująca choroba zapalna ośrodkowego układu nerwowego, której pierwsze objawy pojawiają się u młodych dorosłych między 20. a 40. rokiem życia. Choroba prowadzi do postępującej niepełnosprawności.

Problemy seksualne są powszechne w całej populacji, jednak SR powoduje wystąpienie dodatkowych, specyficznych zaburzeń. Uszkodzenie włókien nerwowych prowadzi do rozwoju różnych deficytów neurologicznych, także w obrębie ośrodków odpowiedzialnych m.in. za popęd seksualny, odczuwanie orgazmu, czy erekcję prącia. Z tego względu osoby chore borykają się z szeregiem problemów, które mogą zaburzać lub wręcz uniemożliwiać prowadzenie satysfakcjonującego życia seksualnego.

Osoby otrzymujące diagnozę stwardnienia rozsianego są najczęściej aktywne seksualnie, zawodowo i społecznie, często są na etapie planowania potomstwa. Tym trudniejsza jest dla nich akceptacja nowej sytuacji i rozwijającej się niepełnosprawności.

Celem pracy była identyfikacja zaburzeń seksualnych, które są dla pacjentów szczególnie dotkliwe oraz ocena metod ich przeciwdziałania.

Do analizy wykorzystano przegląd literatury polskiej i światowej o tematyce zaburzeń u osób z SR, jak również na temat metod diagnostyki i rehabilitacji wykorzystywanych w seksuologii.

Przeprowadzona analiza wykazała, że kobiety z SM skarżą się najczęściej na anorgazmię, zmniejszoną wrażliwość na stymulację oraz zaburzenia lubrykacji, zaś mężczyźni – na zaburzenia erekcji, ejakulacji oraz obniżenie popędu. Zebrane dane wskazują również na potrzebę popularyzacji tematu seksualności pacjentów ze stwardnieniem rozsianym, szczególnie w środowisku osób mających kontakt z tego typu pacjentami. Lepsze zrozumienie

potencjalnych problemów, z którymi mogą się oni borykać, pozwoli na wczesną identyfikację zaburzeń oraz da możliwość wdrożenia rehabilitacji seksualnej i zminimalizowania wpływu choroby na tę sferę ich życia.

Selektywne inhibitory zwrotnego wychwytu serotoniny (SSRI) a zaburzenia seksualności

Aleksandra Lecnar, s82946@365.sum.edu.pl, *Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny i Epidemiologii Środowiskowej, Wydział Nauk Medycznych w Zabrze, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, www.sum.edu.pl*

Michał Krawiec, s81066@365.sum.edu.pl, *Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Medycyny i Epidemiologii Środowiskowej, Wydział Nauk Medycznych w Zabrze, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, www.sum.edu.pl*

Karolina Lau, karolina.lau@sum.edu.pl, *Katedra i Zakład Medycyny i Epidemiologii Środowiskowej, Wydział Nauk Medycznych w Zabrze, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, www.sum.edu.pl*

Jadwiga Joško-Ochojska, jjosko@sum.pl, *Katedra i Zakład Medycyny i Epidemiologii Środowiskowej, Wydział Nauk Medycznych w Zabrze, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, www.sum.edu.pl*

Depresja jest częstym problemem zdrowia publicznego. Kluczową interwencją są wówczas leki przeciwdepresyjne. Jednym z najczęstszych działań niepożądanych tej grupy medykamentów są zaburzenia seksualne (ang. *sexual dysfunction* – SD), szczególnie wyraźnie zauważalne wśród pacjentów przyjmujących selektywne inhibitory wychwytu zwrotnego serotoniny (ang. *selective serotonin reuptake inhibitor* – SSRI).

Zaburzenia seksualne związane z lekami przeciwdepresyjnymi wpływają na jakość życia, relacje partnerskie a także poczucie własnej wartości. Z tej przyczyny często powodują przedwczesne zaprzestanie ich stosowania i w efekcie brak skuteczności leczenia oraz nawroty epizodów depresyjnych u pacjentów. Bardzo istotne jest zatem szybkie wykrycie i wdrożenie wczesnej terapii zaburzeń, co może być trudne ze względu na niezręczność tematu i początkową niechęć pacjentów do rozmowy o objawach.

Po wykryciu istniejącej dysfunkcji istnieją farmakologiczne oraz niefarmakologiczne sposoby jej leczenia: adaptacja leku (oczekiwanie na samoistną remisję zaburzenia), zmniejszenie dawki leku do minimalnej skutecznej, zamiana leku na inny – o mniej ryzykownym profilu skutków ubocznych, dodanie leku wspomagającego – tzw. antidotum farmakologiczne, tymczasowe

odstawienie leku – „wakacje lekowe”, terapia poznawczo-behawioralna (ang. *cognitive behavioral therapy* – CBT). Prowadzenie pacjenta u którego wystąpiło SD w przebiegu farmakoterapii SSRI wymaga holistycznego podejścia. Wybór właściwego sposobu leczenia jest trudny, a każdy przypadek powinien być rozstrzygany indywidualnie, tak aby radzenie sobie z zaburzeniami przebiegało bez uszczerbku dla zdrowia psychicznego pacjenta i zapewniało choremu odpowiedni komfort.

Indeks Autorów

Andriichuk Y.....	21
Janicka I.....	12
Joško-Ochojska J.....	25
Kaczmarska A.	17, 22
Krawiec M.	25
Lau K.	25
Lecnar A.	25
Lewicka B.	23
Matusik E.	23
Pajor D.....	17, 19, 22
Przeniosło J.	19
Szymków-Sudziarska A.	11
Tański P.....	13
Zamachowska W.....	19

Wydawnictwo
TYGIEL

Zapraszamy do zapoznania się z aktualną ofertą
Wydawnictwa Naukowego TYGIEL

kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl

www.wydawnictwo-tygiel.pl

© DZIAŁALNOŚĆ

Wydawnictwo

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL to podmiot zrodzony z doświadczenia oraz zaangażowania zespołu osób w pełni poświęconych promocji nauki i szeroko rozumianego rozwoju.

Publikowane przez nas prace są odzwierciedleniem trendów badawczych oraz zainteresowań naukowych środowiska akademickiego.

© DZIAŁALNOŚĆ

Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka Cyfrowa należąca do Wydawnictwa Naukowego TYGIEL zawiera wszystkie publikacje wydawane przez Wydawnictwo. Dodatkowo została przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych, dzięki czemu mogą Państwo przeglądać zbiory udostępniane na całym świecie.

© DZIAŁALNOŚĆ

Czasopisma naukowe

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL rozpoczęło prace nad kilkoma tytułami czasopism naukowych. Więcej szczegółów wraz z aktualnym stanem prac dostępne jest w zakładce „Czasopisma naukowe”. Osoby zainteresowane współpracą prosimy o kontakt.

28 października 2022 roku odbyła się *VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”* zorganizowana przez Fundację na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL.

Tematyka Konferencji koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących seksualności. Podczas Wydarzenia poruszono tematy związane m.in. z historią seksualności, przestępstwami na tle seksualnym czy prawem człowieka. Konferencję rozpoczęto od sesji plenarnej Gości Honorowych. Następnym punktem spotkania były wystąpienia uczestników, którzy zaprezentowali swoje prace badawcze i przeglądowe w formie wystąpień ustnych.

